

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล
ต่อความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2*
INNOVATION LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AFFECTING TEACHERS AS EDUCATIONAL INNOVATORS UNDER
THE BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

รวีสรา รุ่งเรือง¹, ศุภธนภุช ยอดสละ² และ พนา จินดาศรี³

Rawisara Rungruang¹, Suphatanakris Yordsala² and Phana Jindasri³

¹⁻³หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹⁻³Master of Education, Educational Administration, Surindra Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: 67054010115@srur.ac.th

วันที่รับบทความ : 5 เมษายน 2569; วันแก้ไขบทความ 7 เมษายน 2569; วันตอบรับบทความ : 9 เมษายน 2569

Received 5 April 2026; Revised 7 April 2026; Accepted 9 April 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู และ 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 288 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Citation:

* รวีสรา รุ่งเรือง, ศุภธนภุช ยอดสละ และ พนา จินดาศรี. (2569). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนสังคม, 4(3), 1422-1440.

Rawisara Rungruang, Suphatanakris Yordsala and Phana Jindasri. (2026). Innovation Leadership Of School Administrators Affecting Teachers As Educational Innovators Under The Buriram Primary Educational Service Area Office 2. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(3), 1422-1440.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ตามตารางเครซซี่และมอร์แกน สุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.964 และ 0.911 ตามลำดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกเข้า

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.844 และ 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู ได้ร้อยละ 71.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = -0.464 + 0.249(X_1) + 0.232(X_2) + 0.211(X_3) + 0.184(X_4) + 0.227(X_5)$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.297(Z_{x_1}) + 0.282(Z_{x_2}) + 0.272(Z_{x_3}) + 0.239(Z_{x_4}) + 0.270(Z_{x_5})$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ความเป็นนวัตกรรมการศึกษา

Abstract

This study aimed to: (1) examine the level of innovative leadership among school administrators; (2) investigate the level of teachers as educational innovators; (3) analyze the relationship between school administrators' innovative leadership and teachers as educational innovators; and (4) determine the predictive power of innovative leadership on teachers as educational innovators. The sample comprised 288 participants under the Buriram Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year 2025, including school administrators and teachers. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table. Stratified random sampling based on school size was employed, followed by simple random sampling. The research instruments consisted of the

innovative leadership questionnaire for school administrators and the teachers as educational innovators questionnaire, with reliability coefficients of 0.964 and 0.911, respectively. The index of item-objective congruence (IOC) ranged from 0.80 to 1.00. Data were analyzed using mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis-enter method.

The findings revealed that: (1) the overall level of innovative leadership among school administrators was high; (2) the overall level of teachers as educational innovators was high; (3) innovative leadership among school administrators was positively correlated with teachers as educational innovators at the 0.01 level of statistical significance, with a correlation coefficient of 0.844; and (4) innovative leadership among school administrators significantly predicted teachers as educational innovators at the 0.01 level of statistical significance, accounting for 71.50% of the variance. The predictive equation in raw scores was: $\hat{Y} = -0.464 + 0.249(X_1) + 0.232(X_2) + 0.211(X_3) + 0.184(X_4) + 0.227(X_5)$, and the predictive equation in standardized scores was: $\hat{Z}_y = 0.297(Z_{x_1}) + 0.282(Z_{x_2}) + 0.272(Z_{x_3}) + 0.239(Z_{x_4}) + 0.270(Z_{x_5})$

Keywords: Innovative Leadership, Educational Innovators

บทนำ

ท่ามกลางบริบทของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเผชิญความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซับซ้อน และเชื่อมโยงกันในทุกมิติ ทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และองค์ความรู้ใหม่ การจัดการศึกษาจึงไม่อาจดำรงอยู่ภายใต้กรอบคิดแบบเดิมที่มุ่งถ่ายทอดความรู้เป็นสำคัญ หากแต่ต้องปรับฐานคิดสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เอื้อต่อการปรับตัว และความยืดหยุ่นของมนุษย์ท่ามกลางการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจและสังคม (OECD, 2023) ขณะที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาไทยไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย สร้างสังคม

แห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรม ส่วนราชกิจจานุเบกษา (2561) ได้ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 ซึ่งกำหนดให้การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกสำคัญของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้ทิศทางดังกล่าว จึงกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันมิได้มุ่งเพียงให้ผู้เรียน “รู้” หากแต่ต้องมุ่งให้ผู้เรียน “คิดเป็น ทำเป็น และสร้างสรรค์เป็น” อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของพลเมืองในโลกอนาคต

ในบริบทเช่นนี้ สถานศึกษาจึงมิใช่เพียงหน่วยปฏิบัติการที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร หากแต่ต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถสร้างสรรค์ พัฒนา และต่อยอดนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ การขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นแกนกลางของการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อันสะท้อนถึงความสามารถในการกำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ มองการณ์ไกล กล้าปรับเปลี่ยน สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างบรรยากาศองค์การที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในนัยสำคัญ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมิใช่เพียงคุณลักษณะเชิงบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา หากแต่เป็นกลไกเชิงยุทธศาสตร์ที่ทำให้สถานศึกษาสามารถแปลงนโยบายด้านคุณภาพ การวิจัย และนวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 (2568) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาระดับพื้นที่โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษา การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นฐานของการพัฒนาการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ที่มุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมในระดับชาติ จึงสะท้อนให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการกำหนดทิศทางขององค์กร การสร้างวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลง และการส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาแนวปฏิบัติทางการศึกษาใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมยังสามารถเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาเข้ากับบริบทของชุมชนและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ทำให้การบริหารจัดการมิได้หยุดอยู่เพียงการดำเนินงานตามภารกิจประจำ แต่ขยายไปสู่การสร้างระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ครูได้ทดลอง คิดค้น และประยุกต์ใช้แนวทางใหม่ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ อันจะส่งผลต่อการยกระดับสมรรถนะของครูและการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม ในอีกด้าน

หนึ่ง ภาวะผู้นำลักษณะดังกล่าวยังมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างบรรยากาศองค์การที่เอื้อต่อความไว้วางใจ การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ร่วมกันทางวิชาชีพ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้ครูสามารถพัฒนาตนเองสู่ความเป็นนวัตกรการศึกษาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ขณะเดียวกัน ความเป็นนวัตกรการศึกษาของครูถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากครูเป็นผู้แปลงนโยบาย หลักสูตร และเป้าหมายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ครูในฐานะนวัตกรการศึกษาจึงมิได้มีบทบาทเพียงการถ่ายทอดสาระความรู้ หากแต่ทำหน้าที่เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ผู้ริเริ่มและทดลองวิธีการใหม่ ผู้ประยุกต์ใช้นวัตกรรม และผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียนอย่างมีความหมาย การพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะดังกล่าวจึงนับเป็นเงื่อนไขสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) ได้สะท้อนปัญหาเชิงระบบว่า การจัดการศึกษาไทยจำนวนไม่น้อยยังให้น้ำหนักกับการเรียนรู้แบบเน้นเนื้อหาและการท่องจำ มากกว่าการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การวิจัย และการสร้างสรรค์ ซึ่งย่อมส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและศักยภาพด้านนวัตกรรมในระยะยาว สถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการยกระดับครูให้ก้าวสู่ความเป็นนวัตกรการศึกษาไม่อาจอาศัยเพียงศักยภาพเฉพาะบุคคล หากแต่ต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์และสามารถออกแบบสภาพแวดล้อมขององค์การให้เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน การทดลองสิ่งใหม่ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเชิงประจักษ์เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อการพัฒนาครูสู่ความเป็นนวัตกรการศึกษา ซึ่งจะเป็นสารสนเทศสำคัญในการกำหนดแนวทางและกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาผู้บริหาร ครู และสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และเสริมสร้างความสามารถของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการศึกษาไปสู่คุณภาพและนวัตกรรมอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและการส่งเสริมศักยภาพครูให้สามารถจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีความสัมพันธ์เชิงบวก
2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน สามารถพยากรณ์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2,597 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 288 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาและกรอบแนวคิดการวิจัย โดยกำหนดให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม 3) การคิดสร้างสรรค์ 4) การบริหารความเสี่ยง และ 5) การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม ส่วนความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูเป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) การตั้งคำถาม 3) การสังเกต 4) การทดลองแนวคิดใหม่ และ 5) การสร้างเครือข่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา แบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าความเชื่อมั่น 0.964 และแบบสอบถามความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูมีค่าความเชื่อมั่น 0.911

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการตอบไม่

ครบถ้วนตามจำนวนข้อ และติดตามการส่งแบบสอบถามกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างครบ 288 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)
4. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู วิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.55) ด้านการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.56) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.55) ด้านการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.60) และด้านการบริหารความเสี่ยง ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน (n=288)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง X_1	4.17	0.55	มาก
2. การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม X_2	4.07	0.56	มาก
3. การคิดสร้างสรรค์ X_3	3.90	0.60	มาก
4. การบริหารความเสี่ยง X_4	3.81	0.60	มาก
5. การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม X_5	4.00	0.55	มาก
รวม	3.99	0.36	มาก

2. ระดับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่าย ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.55) ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.56) ด้านการสังเกต ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.57) ด้านการตั้งคำถาม ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.59) และด้านการทดลองแนวคิดใหม่ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน (n=288)

ความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ Y_1	4.02	0.56	มาก
2. การตั้งคำถาม Y_2	3.89	0.59	มาก
3. การสังเกต Y_3	3.93	0.57	มาก
4. การทดลองแนวคิดใหม่ Y_4	3.78	0.60	มาก

5. การสร้างเครือข่าย Y_5	4.14	0.55	มาก
รวม	3.95	0.46	มาก

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.844 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูสูงสุด ($r = 0.532$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม ($r = 0.531$) ด้านการบริหารความเสี่ยง ($r = 0.529$) ด้านการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ($r = 0.524$) และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($r = 0.514$) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ($n=288$)

ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู					
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	โดยรวม(Y)
X_1	0.582**	0.361**	0.428**	0.294**	0.421**	0.514**
X_2	0.464**	0.458**	0.443**	0.325**	0.430**	0.524**
X_3	0.389**	0.408**	0.503**	0.396**	0.458**	0.532**
X_4	0.371**	0.325**	0.462**	0.591**	0.380**	0.529**
X_5	0.394**	0.407**	0.412**	0.355**	0.586**	0.531**
โดยรวม(X)	0.702**	0.627**	0.722**	0.634**	0.727**	0.844**

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู พบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูสูงสุด คือ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1) ($\beta = 0.297$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมและ

การทำงานเป็นทีม (X_2) ($\beta = 0.282$) การคิดสร้างสรรค์ (X_3) ($\beta = 0.272$) การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม (X_5) ($\beta = 0.270$) และการบริหารความเสี่ยง (X_4) ($\beta = 0.239$) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 5 ด้านร่วมกันพยากรณ์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูได้ร้อยละ 71.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	b	β	SE _b	t	p-value
การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (X_1)	0.249	0.297	0.028	8.874**	< .001
การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม (X_2)	0.232	0.282	0.028	8.268**	< .001
การคิดสร้างสรรค์ (X_3)	0.211	0.272	0.027	7.860**	< .001
การบริหารความเสี่ยง (X_4)	0.184	0.239	0.027	6.844**	< .001
การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม (X_5)	0.227	0.270	0.029	7.845**	< .001
R = 0.846 R ² = 0.715 SEest = 0.250 a = -0.464 F = 141.418					

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถนำมาเขียนในรูปของสมการได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -0.464 + 0.249(X_1) + 0.232(X_2) + 0.211(X_3) + 0.184(X_4) + 0.227(X_5)$$

2. รูปของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.297(Z_{x_1}) + 0.282(Z_{x_2}) + 0.272(Z_{x_3}) + 0.239(Z_{x_4}) + 0.270(Z_{x_5})$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลง ด้านการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร แห่งนวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์ และด้านการบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากผู้บริหารสามารถปรับบทบาทการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา กำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษาได้ชัดเจน และสื่อสารให้บุคลากรเกิดความเข้าใจร่วมกัน จึงเอื้อต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรมในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรพงศ์ ทศนบรรจง และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2563) ที่ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ Ubaidillah et al. (2018) เรื่อง Innovation Leadership in Improving The Quality of Education ที่เสนอว่า ผู้นำเชิงนวัตกรรมจำเป็นต้องมีความมุ่งมั่น เข้าใจบริบทขององค์กร มีการสื่อสารที่ดี และสามารถนำพาสถานศึกษาให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. ระดับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสังเกต ด้านการตั้งคำถาม และด้านการทดลองแนวคิดใหม่ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากบริบทการจัดการศึกษาของพื้นที่ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการเรียนรู้สิ่งใหม่ การประยุกต์ใช้นวัตกรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับผู้อื่น จึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นนวัตกรการศึกษาในภาพรวมให้อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ มุนินทร์ นวลเนตร และคณะ (2568) ที่พบว่า ความเป็นนวัตกรของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ

แนวคิดของ Dyer et al. (2011) ที่มองว่า การสร้างเครือข่ายเป็นทักษะสำคัญของนวัตกรรม เพราะทำให้ได้มุมมองใหม่และความรู้ที่หลากหลายจากผู้คนต่างสาขา เช่นเดียวกับ Kieu (2017) ที่เสนอว่า เครือข่ายที่ดีเกิดจากการสนทนาที่ดี การรับฟังอย่างตั้งใจ และการมีบุคคลหลากหลายเข้ามาแลกเปลี่ยน ทำให้ผู้เป็นนวัตกรรมสามารถมองเห็นแนวทางและโอกาสใหม่ ๆ ได้มากขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.844 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม แต่ละด้าน ด้านการคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ ผลดังกล่าวสะท้อนว่า เมื่อผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทาง สนับสนุนแนวคิดใหม่ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ย่อมส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองสู่ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาได้มากขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของกุลลี จงเจริญ (2561) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญต่อการบริหารบุคลากรในองค์กร เพราะช่วยผลักดันให้บุคลากรเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเป้าหมายร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีและความเชื่อมั่นระหว่างกันในการทำงาน ตลอดจนสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรมได้และ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ Lin (2022), Mo et al. (2023) และ Sherwood (2001) ที่ชี้ให้เห็นตรงกันว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมของครู ทั้งผ่านการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม การสนับสนุนทางวิชาชีพ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทดลองสิ่งใหม่ อันสอดคล้องกับข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู

4. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม และด้านการบริหารความเสี่ยง ตามลำดับ โดยตัวแปรทุก ด้านร่วมกันพยากรณ์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูได้ร้อยละ 71.50 อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อธิบายได้ว่าผู้บริหารที่สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาได้ชัดเจน เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ย่อมเอื้อต่อการพัฒนาครูสู่ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นจุดตั้งต้นของการสร้างความเข้าใจร่วมและการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ บริพัฒน์ สารผล (2565) และ เมธี ตั้งสิริพัฒนา (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสามารถพยากรณ์ผลลัพธ์หรือคุณลักษณะทางวิชาชีพของครูได้ในระดับสูง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Ubaidillah et al. (2018) ที่เสนอว่า ผู้นำเชิงนวัตกรรมต้องมีวิสัยทัศน์ เข้าใจบริบทขององค์กร และสามารถนำพาองค์กรให้พัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้มีความหมายเพียงในฐานะคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำ หากแต่เป็นพลังขับเคลื่อนเชิงโครงสร้างที่มีบทบาทสำคัญต่อการหล่อหลอมและยกระดับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการพยากรณ์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สะท้อนว่าผู้บริหารที่สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างชัดเจน สื่อสารเป้าหมายร่วมได้อย่างเป็นรูปธรรม และนำพาการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ย่อมเอื้อต่อการพัฒนาครูให้ก้าวสู่บทบาทของผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาได้เด่นชัดยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม และการบริหารความเสี่ยง ต่างเป็นองค์ประกอบเกื้อหนุนที่ช่วยเสริมให้ครูสามารถริเริ่มแนวคิดใหม่ ตั้งคำถามเชิงพัฒนา สังเกตและทดลองวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ตลอดจนสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้จึงชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นฐานสำคัญในการกำหนดทิศทาง สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันและการสร้างนวัตกรรม ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูอย่างชัดเจน ทั้งในมิติของความสัมพันธ์และอำนาจการพยากรณ์ โดยพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูในระดับสูง และสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูได้ร้อยละ 71.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การยกระดับคุณภาพครูและคุณภาพการจัดการศึกษาจำเป็นต้องขับเคลื่อนผ่านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ควบคู่กับการสร้างบรรยากาศและเงื่อนไขสนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกันของครูอย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นฐานในการกำหนดแนวทางพัฒนาเชิงนโยบาย เชิงบริหาร และเชิงวิชาชีพ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** 1. การบริหารความเสี่ยง เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แม้ภาพรวมจะอยู่ในระดับมากก็ตาม ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในด้านการคาดการณ์ความเปลี่ยนแปลง การประเมินผลกระทบ และการตัดสินใจเชิงบริหารภายใต้บริบทที่มีความไม่แน่นอนสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงควรกำหนดแผนพัฒนาผู้บริหารที่มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ ทั้งในมิติความเสี่ยงเชิงนโยบาย ความเสี่ยงจากการนำนวัตกรรมมาใช้ ความเสี่ยง ด้านคุณภาพผู้เรียน และความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการภายในโรงเรียน โดยอาจดำเนินการผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบให้คำปรึกษา การใช้สถานการณ์จำลอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกรณีศึกษาของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี ขณะเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรบูรณาการการบริหารความเสี่ยงเข้ากับการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาการบริหารโครงการ และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การขับเคลื่อนนวัตกรรมตั้งอยู่บนฐานของความรอบคอบ ความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และความยั่งยืนในการดำเนินงาน 2. การทดลองแนวคิดใหม่เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู สะท้อนว่าครูยังอาจเผชิญข้อจำกัดในการนำแนวคิดใหม่ไปสู่การปฏิบัติจริง ไม่ว่าจะเป็นด้านเวลา ทรัพยากร ความเชื่อมั่น หรือสภาพแวดล้อมทางวิชาชีพที่ยังไม่เอื้อต่อการทดลองอย่างเต็มที่ สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาจึงควรจัดระบบสนับสนุนการพัฒนาครูให้ครอบคลุมทั้งทรัพยากร สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายวิชาชีพ และเวทีเผยแพร่ผลงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้ออกแบบ ทดลอง ปรับปรุง และแลกเปลี่ยนผลการใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ในระดับสถานศึกษา ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศทางวิชาชีพที่เอื้อต่อการลองผิดลองถูกอย่างสร้างสรรค์ เปิดพื้นที่ให้ครูพัฒนาบทเรียน ทดลองแนวคิดใหม่ในชั้นเรียน ใช้ข้อมูลสารสนเทศสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และได้รับการยอมรับต่อความพยายามเชิงวิชาชีพอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้การทดลองแนวคิดใหม่พัฒนาไปสู่วัฒนธรรมการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรมภายในโรงเรียน 3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเป็นนวัตกรการศึกษาของครูในระดับสูง จึงชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาครูสู่ความเป็นนวัตกรการศึกษาไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะการพัฒนาสมรรถนะรายบุคคลเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงควบคู่กันไปด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรออกแบบนโยบายและโครงการพัฒนาผู้บริหารและครูให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบมิใช่ดำเนินการแบบแยกส่วน โดยมุ่งพัฒนาผู้บริหารในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสร้างทีมงาน การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม และการบริหารความเสี่ยง ควบคู่กับการพัฒนาครูในด้านการออกแบบนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่วนในระดับสถานศึกษา ผู้บริหารควรแสดงบทบาทนำอย่างชัดเจนในการสื่อสารทิศทางการพัฒนาโรงเรียน สร้างเป้าหมายร่วม เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้ครูรับรู้ถึงการได้รับการสนับสนุนอย่างแท้จริงและ เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 4. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้านร่วมกันสามารถพยากรณ์ความเป็นนวัตกรการศึกษาของครูได้ร้อยละ 71.50 สะท้อนนัยสำคัญเชิงนโยบายว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีใช้เพียงพอประกอบสนับสนุนทั่วไป หากเป็นกลไกเชิงยุทธศาสตร์ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาศักยภาพครูและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงควรกำหนดให้การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นวาระสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเชื่อมโยงเข้ากับแผนพัฒนาการศึกษา ระบบนิเทศติดตามการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร การพัฒนาเครือข่ายโรงเรียน และการยกย่องเชิดชูแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนโครงสร้างอย่างต่อเนื่อง ส่วนในระดับสถานศึกษา ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นฐานในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนในลักษณะองค์รวม

มิใช่มุ่งพัฒนาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง แต่ควรบูรณาการการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง การมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งนวัตกรรม และการบริหารความเสี่ยงให้ดำเนินไปพร้อมกัน เพื่อหล่อหลอมให้โรงเรียนเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาครูและการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

5. การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความเป็น นวัตกรรม การศึกษาของครู สะท้อนว่า การเปลี่ยนแปลงที่มีพลังในสถานศึกษาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ผู้บริหารสามารถมองเห็นทิศทางอนาคตของโรงเรียนอย่างชัดเจน และถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ดังกล่าวให้กลายเป็นเป้าหมายร่วมของครูและบุคลากรได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจึงควรส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหารให้มีสมรรถนะด้านการคิดเชิงยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติที่ เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิสัยทัศน์เป็น เครื่องมือในการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกัน ทั้งการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาครู การออกแบบโครงการนวัตกรรม การสร้างข้อตกลงร่วมทางวิชาชีพ และการติดตาม ความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เพราะเมื่อวิสัยทัศน์ได้รับการแปลงเป็นการปฏิบัติที่ชัดเจน ย่อมช่วยให้ครูเห็นความหมายของการเปลี่ยนแปลง เข้าใจทิศทางของโรงเรียน และพร้อม พัฒนาตนเองสู่ความเป็นนวัตกรรมการศึกษา

6. โดยสรุป การนำผลการวิจัยไปใช้ควรมุ่งเน้นการ พัฒนาเชิงระบบมากกว่าการพัฒนาแบบแยกส่วน กล่าวคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควร ทำหน้าที่เป็นกลไกกำหนดทิศทาง สนับสนุนทรัพยากร สร้างระบบพัฒนาและนิเทศติดตาม ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ขณะที่สถานศึกษาควรมุ่งสร้าง วัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อการคิดใหม่ การมีส่วนร่วม การเรียนรู้ร่วมกัน และการ สร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง หากทั้งสอง ระดับสามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน บนฐานของผลการวิจัยเชิงประจักษ์ ย่อมจะช่วยให้การพัฒนาผู้บริหารและครูเกิดผลอย่างเป็น รูปธรรม และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู เนื่องจากเป็น องค์ประกอบที่มีอำนาจพหุคูณสูงสุด
2. ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาด้านการ บริหารความเสี่ยงของผู้บริหารและด้านการทดลองแนวคิดใหม่ of ครู เพื่อยกระดับ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
3. ควรศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำรูปแบบอื่น หรือใช้ระเบียบวิธีวิจัย เชิงคุณภาพและแบบผสมผสานเพิ่มเติม เพื่อขยายความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความ

เป็นนวัตกรรมการศึกษาของครู 4. ควรศึกษาผลของความเป็นนวัตกรรมการศึกษาของครูที่มีต่อคุณภาพผู้เรียน เพื่อขยายองค์ความรู้ในมิติผลลัพธ์ทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กุลชลี จงเจริญ. (2561). เอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 12 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ชุตติวิชา 23728 นวัตกรรมกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บริพัทธ์ สารผล. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เมธี ตั้งสิริพัฒนา. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มุนินทร์ นวลเนตร, เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม, และจำรัส สอนกล้า. (2568). การพัฒนาคุณลักษณะนวัตกรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 8(6), 601–613.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561, 13 ตุลาคม). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580). ราชกิจจานุเบกษา, 135(82 ก), 1–71.
- วัชรพงศ์ ทศนบรรจง, และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 12(1), 330–342.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2568). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566–2570 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2568). บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2557–2558: จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Dyer, J. H., Gregersen, H. B., & Christensen, C. M. (2011). *The innovator's DNA: Mastering the five skills of disruptive innovators*. Harvard Business Press.
- Kieu, P. (2017). 8 skills that make a successful innovator. *The Sociable*. Retrieved from <https://sociable.co/business/innovation-8-skills>.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Lin, Q. (2022). The relationship between distributed leadership and teacher innovativeness: Mediating roles of teacher autonomy and professional collaboration. *Frontiers in Psychology*, 13, 948152.
- Mo, D., Abdul Kadi, S., Kang, E. K. M. S., & Hassan, R. (2023). The influence of principal inclusive leadership and teacher efficacy on teachers' innovative behaviour. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 12(4), 259–275.
- OECD. (2023). *OECD skills outlook 2023: Skills for a resilient green and digital transition*. OECD Publishing.
- Sherwood, D. (2001). *Smart things to know about innovation & creativity*. Oxford: Capstone Publishing Limited.
- Ubaidillah, M., Imron, A., Wiyono, B. B., & Arifin, I. (2018). Innovation leadership in improving the quality of education. *International Journal of Mechanical Engineering and Technology*, 9(7), 1288–1299.